

Δ.3 Η ΣΠΑΡΤΗ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Που εγκαταστάθηκαν οι Δωριείς που κατά την «κάθοδο των Δωριέων» κατευθύνθηκαν προς τα νότια της Πελοποννήσου;
Εγκαταστάθηκαν στην Λακωνική χερσόνησο, όπου και ίδρυσαν ένα ισχυρό κράτος, με κέντρο τη Σπάρτη.
2. Με ποιον γειτονικό λαό ήλθαν σε σύγκρουση οι Σπαρτιάτες; Τι επεδίωκαν να κερδίσουν μέσω αυτού του πολέμου; Πόσο διήρκεσε ο πόλεμος αυτός και ποιο ήταν το τελικό του αποτέλεσμα;
Με στόχο να επεκτείνουν την επικράτειά τους (δηλαδή, να αυξήσουν την έκταση του κράτους τους), οι Σπαρτιάτες ενεπλάκησαν σε μακροχρόνιο πόλεμο εναντίον των **Μεσσήνιων**. Ο πόλεμος αυτός διήρκεσε δύο αιώνες (8^{ος}-7^{ος} αιώνας π.Χ.) και έληξε με την επικράτηση των Σπαρτιατών, οι οποίοι κατόρθωσαν να υποτάξουν τους Μεσσήνιους.
3. Ποιος ήταν ο ισχυρότερος αντίπαλος/ανταγωνιστής της Σπάρτης στην Πελοπόννησο; Που οδηγούσε συχνά τις δύο πόλεις ο μεταξύ τους ανταγωνισμός;
Ήταν το **Άργος**. Πολλές φορές δημιουργούνταν προστριβές/εντάσεις στις σχέσεις μεταξύ των δύο πόλεων, που τις οδηγούσαν συχνά σε πολεμικές μεταξύ τους συγκρούσεις.
4. Οι παραπάνω πολεμικές συγκρούσεις της Σπάρτης με τους Μεσσήνιους και τους Αργίτες ποιες αλλαγές επέφεραν στον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών;
Η Σπάρτη «κλείστηκε» στον εαυτό της και μετατράπηκε σε ένα τεράστιο στρατόπεδο. Οι εμπορικές σχέσεις με άλλες πόλεις τερματίστηκαν. Οι Σπαρτιάτες έγιναν ξενοφοβικοί και είχαν περιορισμένες επαφές με τις άλλες ελληνικές πόλεις. (Σημείωση: οι Σπαρτιάτες φοβόντουσαν ότι η στενή επαφή με τους υπόλοιπους Έλληνες θα «μόλυνε» τα ήθη και έθιμά τους, που ήταν ιδιαίτερα αυστηρά/συντηρητικά. Γι' αυτό και είχαν θεσπίσει την λεγόμενη «ξενηλασία», δηλαδή δεν επέτρεπαν σε Έλληνες από άλλες πόλεις-κράτη να εγκαθίστανται μόνιμα στην Σπάρτη).
5. Ποιοι από τους κατοίκους της Σπάρτης είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα (δηλαδή, μπορούσαν να συμμετέχουν στις διαδικασίες για την λήψη των αποφάσεων που αφορούσαν το κράτος και να αναλάβουν κρατικά αξιώματα); Πλήρη πολιτικά δικαιώματα είχαν μόνον οι **Σπαρτιάτες πολίτες-στρατιώτες** (οι λεγόμενοι **ομοίοι**). (Αυτοί συμμετείχαν στην συνέλευση των πολιτών-στρατιωτών, την λεγόμενη **Απέλλα**).
6. Ποιες ήταν οι κύριες ασχολίες των Σπαρτιατών πολιτών(=αυτών που είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα);
Ήταν η ενασχόληση με τα πολιτικά πράγματα(=την πολιτική) και η πολεμική τέχνη(=δηλαδή, εξασκούσαν διαρκώς στην τέχνη του πολέμου, με στρατιωτικές ασκήσεις και συνεχή στρατιωτική εκπαίδευση).
7. Ποιοι ασχολούνταν με το εμπόριο στη Σπάρτη;
Με το εμπόριο ασχολούνταν μόνον οι **περίοικοι**, δηλαδή οι κάτοικοι των οικισμών που βρίσκονταν γύρω από τη Σπάρτη.

8. Ποιοι ασχολούνταν με την καλλιέργεια της γης(=γεωργία) στη Σπάρτη;
Με την καλλιέργεια της γης(=γεωργία) ασχολούνταν μόνον οι λεγόμενοι **εἰλωτες**, οι οποίοι αντιμετώπιζονταν από τους Σπαρτιάτες πολίτες-στρατιώτες και το Σπαρτιατικό κράτος ως δούλοι. Οι **εἰλωτες** ήταν οι παλαιοὶ κάτοικοι της Λακωνίας, που ζούσαν στην Λακωνία πριν την ἐλευση(=τον ερχομό) των Δωριέων. Οι **εἰλωτες** ήταν υποχρεωμένοι να παραδίδουν ένα μέρος της αγροτικής παραγωγῆς στους ιδιοκτήτες του κτήματος το οποίο καλλιεργούσαν. (Σημείωση: η λακωνική γη μετά την «κάθοδο των Δωριέων» ανήκε αρχικά στο κράτος, το οποίο στη συνέχεια την διένειμε στους πολίτες-στρατιώτες, τους **ομοίους**. Οι **ομοῖοι** συμπεριφέρονταν πολύ σκληρά/απάνθρωπα απέναντι στους **εἰλωτες**).
9. Ποιες συνέπειες είχε αυτή η απάνθρωπη μεταχείριση των **ειλωτών** από τους Σπαρτιάτες πολίτες-στρατιώτες και το Σπαρτιατικό κράτος;
Οι Σπαρτιάτες βρίσκονταν σε συνεχή επαγρύπνηση ζώντας διαρκῶς με τον φόβο εξέγερσης/επανάστασης των **ειλωτών**.
10. Ποιος ήταν ο δημιουργός του Σπαρτιατικού πολιτεύματος;
Σύμφωνα με την παράδοση, δημιουργός του Σπαρτιατικού πολιτεύματος ήταν ο μεγάλος Σπαρτιάτης νομοθέτης Λυκούργος.
11. Υπήρχε ο θεσμός της βασιλείας στη Σπάρτη; Αν ναι, ποιες ήταν οι αρμοδιότητες του βασιλιά;
12. Στη Σπάρτη υπήρχε το εξής παράδοξο: δεν υπήρχε ένας αλλά **δύο βασιλιάδες**. Αυτό προέκυψε μάλλον από το πρόβλημα που προέκυπτε από την γέννηση διδύμων διαδόχων του θρόνου. Οι δύο αυτοὶ βασιλεῖς ήταν κληρονομικοί και είχαν περιορισμένες αρμοδιότητες/εξουσίες. **Ήταν θρησκευτικοὶ και στρατιωτικοὶ αρχηγοί**. Δηλαδή, ήταν: α) οι αρχιερεῖς στις θρησκευτικές τελετές και β) οι αρχιστράτηγοι στις διάφορες εκστρατείες που επιχειρούσε ο σπαρτιατικὸς στρατὸς ἔξω από τα σύνορα της Σπάρτης.
13. Ποιο ὄργανο εἶχε την πραγματικὴ ἐξουσία στη Σπάρτη; Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες του συγκεκριμένου ὁργάνου;
Την πραγματικὴ ἐξουσία στη Σπάρτη είχαν οι **πέντε ἐφοροι** (Σημείωση: οι οποίοι ἐκλέγονταν από την συνέλευση των πολιτῶν-στρατιωτῶν και είχαν ετήσια θητεία). Οι πέντε-ἐφοροι ήταν αρμόδιοι για την ἀμυνα και την ἐξωτερικὴ πολιτικὴ του σπαρτιατικὸυ κράτους.
14. Ποιο ἄλλο ὄργανο συμμετείχε ως ἓνα βαθμὸ στη διαμόρφωση της πολιτικῆς του σπαρτιατικὸυ κράτους;
Η **γερουσία**, ἓνα συμβούλιο από 28 άτομα που είχαν ηλικία ἄνω των 60 ἐτῶν.
15. Ποιο ήταν το κύριο ἔργο της γερουσίας;
Να προετοιμάζει τα θέματα που υποβάλλονταν για ἐγκριση στην **Ἀπέλλα** (=την συνέλευση των Σπαρτιατῶν πολιτῶν-στρατιωτῶν).
16. Ποιοι είχαν το δικαίωμα συμμετοχῆς στην **Ἀπέλλα**;
Όλοι οι Σπαρτιάτες πολίτες-στρατιώτες που είχαν συμπληρώσει το τριακοστὸ ἔτος της ηλικίας τους.
17. Ποιο ήταν το παιδαγωγικὸ σύστημα που ἐφαρμοζόταν στη Σπάρτη;

Ο ασκητικός στρατιωτικός τρόπος ζωής των Σπαρτιατών επηρέαζε, όπως είναι εύλογο, την αγωγή των νέων στη Σπάρτη. Από την ηλικία των επτά ετών το αγόρι εγκατέλειπε την οικογενειακή ζωή και την ανατροφή και διαπαιδαγώγησή του αναλάμβανε η Πολιτεία(=το Κράτος). Το αγόρι ζούσε σε στρατώνα εκπαίδευσης μαζί με πολλά άλλα παιδιά. Εκεί υποβαλλόταν σε πολλές κακουχίες και στερήσεις, ώστε να μάθει να αντέχει τον πόνο και να διαμορφώσει δυνατό σώμα και δυνατό χαρακτήρα, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες του πολέμου.

18. Εκτός από την τέχνη του πολέμου, τι άλλο διδάσκονταν τα αγόρια στη Σπάρτη;
Διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, μουσική και χορό.
19. Πως εκπαιδεύονταν τα κορίτσια στη Σπάρτη;
Με ανάλογο με τα αγόρια τρόπο. Δινόταν προτεραιότητα στην απόκτηση δυνατό σώματος και στη διάπλαση ηθικού(=ενάρετου) χαρακτήρα. Με αυτό τον τρόπο, τα κορίτσια θα μπορούσαν να γίνουν στο μέλλον άξιες σύζυγοι και μητέρες.
20. Ποια ιδιαιτερότητα παρουσιάζει η θέση της γυναίκας στη Σπάρτη;
Η γυναίκα στη Σπάρτη, σε αντίθεση με πολλές άλλες ελληνικές πόλεις (όπως η Αθήνα), ήταν ελεύθερη να συμμετάσχει σε πολλές δημόσιες εκδηλώσεις της πόλης, αλλά και να λάβει μέρος σε αθλητικούς αγώνες.
21. Ο ακραίος συντηρητισμός των Σπαρτιατών πού οδήγησε τη Σπάρτη;
Την οδήγησε στο να διατηρήσει σχεδόν αναλλοίωτο τον τρόπο ζωής και το πολίτευμά της (=το σύστημα διακυβέρνησής της) για πολλούς αιώνες ακόμα.
22. Γιατί αξίζει να θυμόμαστε με σεβασμό τους Σπαρτιάτες;
Διότι οι Σπαρτιάτες, ανδρείοι και υπερήφανοι, άφησαν ένα υπόδειγμα γενναιότητας, μοναδικό στον κόσμο.